ROCZNIKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MATEMATYCZNEGO
Seria II: WIADOMOŚCI MATEMATYCZNE XXIV (1982)

wmptm 1897

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

ZOFIA PAWLIKOWSKA-BROŻEK (Kraków)

Wykaz profesorów i docentów matematyki pracujących w polskich uczelniach w latach 1919–1939

Ten nietypowy artykuł-notatka ma swoją historię. Spowodowany został niepozornym faktem: koniecznością ustalenia spornego roku urodzenia Juliusza Pawła Schaudera. Nowe dane na ten temat znalazłam w urzędowym spisie pt. *Wykaz imienny docentów z dnia 31 grudnia 1937 r.* opublikowanym przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w 1938 r. Spis ten jest na tyle ciekawy, że postanowiłam wyłączyć z niego habilitacje matematyczne i przesłać do Redakcji Wiadomości Matematycznych.

Lista habilitacji wymienionych w *Wykazie* nie była jednak kompletna, gdyż nie zawierała tych matematyków, którzy wprawdzie habilitowali się w podanym okresie, lecz już byli profesorami na poszczególnych uczelniach. Aby skompletować listę wszystkich profesorów i docentów tego okresu, wraz z datami habilitacji i nominacji profesorskich, należało przeglądnąć dodatkowo tomy „Sprawozdań rektorskich", „Składów osobowych i spisów wykładów" z poszczególnych uczelni i tomów „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego" (MWR i OP).

W wielu przypadkach daty podawane w różnych źródłach różniły się o kilka miesięcy. Były to np.: data zatwierdzenia habilitacji przez wydział oraz data zatwierdzenia przez Ministerstwo WR i OP, lub data nominacji na profesora i data faktycznego objęcia katedry. Starałam się podać daty, w których zatwierdzono poszczególne stopnie i nadano tytuły profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego. W kilku przypadkach są podane lata akademickie. Zestawienie obejmuje wszystkich profesorów i docentów matematyki pracujących na polskich uczelniach w okresie 1919–1939, wymienionych w dostępnych mi wykazach.

Spis skrótów: Uniwersytet Jagielloński – UJ, Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie – UJK we Lwowie, Uniwersytet Poznański – UP, Uniwersytet Warszawski – UW, Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie – USB w Wilnie, Politechnika Lwowska – PL, Politechnika Warszawska – PW.

1. Abramowicz, Kazimierz (1889–1936) — hab. 1929 r. UP, prof. n. 1936 r. UP.
2. Auerbach, Herman (1901–1942) — hab. 1935 r. UJK we Lwowie.
3. Banach, Stefan (1892–1945) — hab. 30.VI.1922 r. UJK we Lwowie, prof. n. 22.VII. 1922 r. UJK we Lwowie, prof. zw. 1927 r. UJK.
4. Bartel, Kazimierz (1882–1941) — prof. n. geometrii wykreślnej 1912 r. PL, prof. zw. 1917 r. PL.
5. Biernacki, Mieczysław (1891–1959) — 1929 r. prof. n. UP, prof. zw. 1937/1938 UP, 1945 r. Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie.
6. Birkenmajer, Aleksander Ludwik (1890–1967) — hab. z historii nauk ścisłych 1930 r. UJ, hab. z bibliotekoznawstwa w 1936/1937 UJ, prof. n. 1937/1938 UJ.
7. Birkenmajer, Ludwik (1855–1929) — hab. 1881 r. UJ, prof. n. historii nauk ścisłych 5.IX.1919 r. UJ, prof. zw. historii nauk ścisłych 2.XII.1919 r. UJ.
8. Bonder, Julian (1900–1975) — hab. z mechaniki i matematyki 1936 r. PW, prof. n. Politechniki Śląskiej 1945 r., prof. zw. 1952 r. PW.
9. Borsuk, Karol (1905–1982) — hab. 1934 r. (zatwierdzona w 1935 r.) UW, prof. n. 1938 r. UW, prof. zw. 1946 r. UW.
10. Chwistek, Leon Kazimierz Antoni (1884–1944) — hab. z logiki matematycznej 1928 r. UJ, prof. n. 1930 r. UJK we Lwowie, prof. zw. logiki 1938 r. UJK we Lwowie.
11. Dickstein, Samuel (1851–1939) — wykładowca matematyki 1915 r. UW, prof. honorowy matematyki 1919 r. UW.
12. Dziwiński, Placyd (1851–1936) — 1887 r. prof. n. PL, 1889 r. prof. zw. PL, 1926 r. prof. honorowy matematyki PL.
13. Gołąb, Stanisław (1902–1980) — hab. 1932 r. UJ, prof. tytularny w Akademii Górniczej w Krakowie 1939 r., prof. n. matematyki 1946 r. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, prof. zw. 1948 r. Akademia Górniczo-Hutnicza, 1954 r. UJ.
14. Hoborski, Antoni (1879–1940) — hab. 1912 r. UJ, prof. zw. matematyki 1919 r. Akademia Górnicza w Krakowie, 1921 r. UJ.
15. Janiszewski, Zygmunt (1888–1920) — hab. 1913 r. UJK we Lwowie, prof. n. 1919 r. UW.
16. Jantzen, Kazimierz (1885–1940) — hab. z astronomii w USB w Wilnie 1926 r., prof. n. meteorologii 1929 r. USB w Wilnie, 1937/1938 — wnioskowana nominacja na prof. zw. USB.
17. Kaczmarz, Stefan (1895–1939) — hab. 1929 r. UJK we Lwowie.
18. Kempisty, Stefan Jan (1892–1940) — hab. z analizy nowszej matematycznej 1924 r. UW, prof. n. 1925 r. USB w Wilnie, prof. zw. 1937 r. USB w Wilnie.

19. Knaster, Bronisław (1893–1980) — hab. 1926 r. UW, prof. n. 1939 r. Uniw. we Lwowie, prof. zw. 1945 r. Wydział Matematyki, Fizyki, Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej.
20. Krygowski, Zdzisław (1872–1955) — hab. 1907 r. PL, prof. n. 1908 r. PL, prof. zw. 1909 r. PL, 1919 r. UP.
21. Kuratowski, Kazimierz (1896–1980) — hab. 1921 r. UW, prof. n. 1927 r. PL, prof. zw. 1934 r. UW.
22. Leja, Franciszek (1885–1979) — hab. 1924 r. UJ, prof. n. 1924 r. Wydz. Chemii PW, prof. zw. 1936 r. UJ.
23. Leśniewski, Stanisław (1886–1939) — prof. n. filozofii matematycznej 1919 r. UW, prof. zw. filozofii matematycznej 1935 r. UW.
24. Lindenbaum, Adolf (1904–1941) — hab. 1934 r. UW.
25. Łomnicki, Antoni (1887–1941) — hab. w Szkole Politechnicznej we Lwowie (później PL), prof. n. 1920 r. PL, prof. zw. 1921 r. PL.
26. Łukasiewicz, Jan (1878–1956) — hab. 1906 r. UJK we Lwowie, prof. n. 1915 r. UW, prof. zw. filozofii matematycznej 1929 r. UW.
27. Maksymowicz, Adam (1880–) — hab. 1923 r. PL.
28. Marcinkiewicz, Józef (1910–1940) — hab. 1937 r. USB w Wilnie.
29. Marczewski (Szpilrajn), Edward (1907–1976) — hab. 1945 r. UW, prof. n. 1945 r. Wydz. Matematyki, Fizyki, Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej, prof. zw. 1948 r. Uniwersytet Wrocławski.
30. Mazurkiewicz, Stefan (1888–1945) — hab. 1919 r. UJ, prof. n. 1919 r. UW, prof. zw. 1920 r. UW.
31. Mazur, Stanisław (1905–1981) — hab. 1936 r. UJK we Lwowie, prof. zw. 1946 r. Uniwersytet Łódzki, 1948 r. UW.
32. Neyman (Spława-Neyman), Jerzy (1894–1981) — hab. 1928 r. UW, od 1938 r. prof. Uniwersytetu w Berkeley.
33. Nikliborc, Władysław (1899–1948) — hab. z matematyki 1927 r. UJK we Lwowie (zatwierdzona 16.I.1928 r.), hab. z mechaniki teoretycznej 1931 r. PL, prof. n. matematyki 1937 r. PW, prof. zw. 1945 r. PW, 1947 r. UW.
34. Nikodym, Otto (1887–1974) — hab. 1927 r. UW, prof. n. 1945 r. Politechnika Krakowska, od 1948 r. prof. w Kenyon College, Ohio.
35. Orlicz, Władysław (ur. 1903) — hab. 1933/34 UJK we Lwowie, prof. n. 1937 r. UP, prof. zw. 1940 r. UJK we Lwowie, 1945 r. UP.
36. Plamitzer, Antoni (1889–1954) — hab. 1921 PL, prof. n. geometrii wykreślnej 1922 r. PL, prof. zw. 1929 r. PL.
37. Pogorzelski, Witold (1895–1963) — hab. 1921 r. UJ (przeniesiona na UW), prof. n. 1922 r. Wydz. Chemii PW, 1924 r. Wydz. Mechan. PW, prof. zw. 1936 r. PW.

38. Przeborski, Antoni (1871–1941) — prof. Uniwersytetu w Charkowie od 1905 r., prof. zw. 1921 r. USB w Wilnie, 1922 r. UW.
39. Rajchman, Aleksander (1890–1940) — hab. 1925 r. UW, prof. n. Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie 1938/1939.
40. Rosenblatt, Alfred (1880–1947) — hab. 1913 r. UJ, prof. n. 1920 r. UJ, 1935/1936 wyjechał do Limy w Peru, jako wykładowca matematyki w Uniwersytecie im. św. Marka.
41. Rudnicki, Juliusz (1881–1948) — hab. 1921 r. UJ, prof. n. 1921 r. Wydz. Mechaniczny PW, prof. zw. 1923 r. USB w Wilnie, 1945 r. w Uniwersytecie im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 1946 r. Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu.
42. Ruziewicz, Stanisław (1889–1941) — hab. 1918 r. UJK we Lwowie, prof. n. 1920 r. UJK we Lwowie, prof. zw. 1924 r. UJK, 1938/1939 r. Akademii Handlu Zagranicznego we Lwowie.
43. Saks, Stanisław (1897–1942) — hab. 1926 r. UW (powołany w 1932 r. na katedrę USB w Wilnie i w 1936 na UW, nie został zatwierdzony przez Ministerstwo WR i OP).
44. Schauder, Paweł Juliusz (1899–1943) — hab. 1927 r. UJK we Lwowie (zatwierdzona w 1928 r.), prof. n. 1939 Uniw. we Lwowie.
45. Sierpiński, Wacław (1882–1969) — hab. 1908 r. UJK we Lwowie, prof. n. 1910 r. UJK, prof. zw. 1919 r. UW.
46. Śleszyński, Jan (1854–1931) — 1892 r. dr (odpowiednik hab.) w Uniwersytecie Odeskim, prof. 1893 r. w Uniw. Odeskim, prof. zw. 1919 r. UJ, prof. honorowy 1925 r. UJ.
47. Staniewicz, Wiktor Emeryk Jan (1866–1932) — prof. n. 1919 r. USB w Wilnie, prof. zw. 1920 r. USB, prof. honorowy 1932 r. USB.
48. Steinhaus, Hugo (1887–1972) — hab. 1917 r. UJK we Lwowie, prof. n. 1920 r. UJK, prof. zw. 1923 r. UJK, od 1945 r. Uniwersytet Wrocławski.
49. Stożek, Włodzimierz (1883–1941) — dr 1922 r. UJ, prof. n. 1922 r. PL (Wydział Ogólny), prof. zw. 1926 r. PL (Wydz. Inż. Lądowej i Wodnej).
50. Straszewicz, Stefan (ur. 1889) — hab. 1925 r. UW, prof. n. 1928 r. PW, prof. zw. 1938 r. PW.
51. Ślebodziński, Władysław (1884–1972) — hab. 1934 r. UW, prof. n. 1945 r. Wydział Matematyki, Fizyki, Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej, 1951 r. prof. zw. Politechniki Wrocławskiej.
52. Tarski, Alfred (ur. 1902) — hab. 1925 r. z filozofii matematyki UW, od 1946 r. profesor Uniwersytetu w Berkeley.
53. Walfisz, Arnold (1892–1962) — hab. 1930 r. UW.
54. Ważewski, Tadeusz (1896–1972) — hab. 1927 r. UJ, prof. n. 1933 r. UJ, prof. zw. 1945 r. UJ.

55. Waraszkiewicz, Zenon (1909–) — hab. 1937 r. UW.
56. Wilkosz, Witold (1891–1941) — hab. z analizy i logiki matematycznej 1920 r. UJ, prof. n. 1922 r. UJ, prof. zw. 1936/1937 UJ.
57. Wolibner, Witold (1902–1961) — 1947 r. prof. Wydz. Matem., Fizyki, Chemii Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej.
58. Zalcwasser, Zygmunt (1898–1943) — hab. 1929/1930 r., prof. n. Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie 1933/1934 r.
59. Zarankiewicz, Kazimierz (1902–1959) — hab. 1929 r. UW, prof. n. PW w 1939 r. (zatwierdzona nominacja w 1946 r.), prof. zw. PW w 1948 r.
60. Zaremba, Stanisław (1863–1942) — prof. n. 1900 r. UJ, prof. zw. 1905 r. UJ. (w 1935 r. przeszedł na emeryturę).
61. Zaremba, Stanisław Krystyn (ur. 1903) — 1936 r. hab. w UJ, prof. w Polish University College w Londynie — 1946–1952 r., od 1958 r. wykładowca na Uniwersytecie Walijskim i in.
62. Zygmund, Antoni (ur. 1900) — hab. 1926 r. UW, prof. n. 1930 r. USB w Wilnie, w 1937/1938 wniesiono o uzwyczajnienie A. Zygmunda (po wojnie prof. Uniwersytetu w Chicago, USA).
63. Żorawski, Kazimierz (1866–1953) — hab. 1892 r. PL, prof. n. 1895 r. UJ, prof. zw. 1898 r. UJ, 1919 r. PW, 1925 r. UW.
64. Żyliński, Eustachy Karol (1889–1954) — prof. n. 1919 r. UJK we Lwowie, prof. zw. 1922 r. UJK we Lwowie.

Wrócę jeszcze na zakończenie do *Wykazu imiennego docentów z dnia 31 grudnia 1937 r.*, który wydał mi się bardzo ciekawym dokumentem, wskazującym na żywotność polskich ośrodków matematycznych w tym okresie, o ile za jej miernik można uważać ilość habilitacji przeprowadzonych na danej uczelni. W okresie od 1919 r. do 1937 r. włącznie przeprowadzono z matematyki: w UJ cztery habilitacje, w USB w Wilnie jedną, w UJK we Lwowie cztery, w UW dziesięć habilitacji, a w Politechnice Lwowskiej i Warszawskiej po jednej. Chociaż powyżej przytoczony wykaz zawiera dane tylko do 1937 r., wskazuje na ogromną prężność ośrodka warszawskiego w tym okresie.

Sądzę, że powyższy wykaz będzie pomocą dla osób opracowujących biografie matematyków tego okresu, nie tylko jako zbiór pewnych dat, lecz także dzięki wskazówkom, w archiwach jakich uczelni należy szukać bliższych danych o poszczególnych matematykach.

Dziękuję równocześnie za pomoc w ustaleniu kilku dat Panu Mgrowi S. Kolankowskiemu.